

HB 0
7.370 S
Z
K

MAGYAR IPARMŰVÉS ZET

SZERKESZTI GYÖRGYI KÁLM.

•1910• •XIII• ÉVFOLYAM.

KIADJA •A•MAGYAR•IPARMŰVÉS ZETI
•TÁRSVLAT•

HB 7.370

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR HÍRLAPTÁRA

MAGYAR IPARMŰVÉS ZET

13.évf. 1910.

1-10.sz.

cl.,tj.,5 t.,1 mell.

h:bor.,9 mell.

Vk.

ma

~~π ped.~~

~~18.913~~

~~1910.~~

~~372 h. d. f. 56.~~

~~h. b. m.~~

H. pld.

18. 313

HB 7.370

MAGYAR IPARMŰVÉSZEZET

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZEZETI MŰZEUM ÉS ISKOLA
ÉS AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZEZETI TÁRSULAT KÖZLÖNYE

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁS-
ÜGYI MAGY. KIR. MINISZTER
MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI
GYÖRGYI KALMÁN

XIII. ÉVFOLYAM 1910
⌘ BUDAPEST ⌘

KIADJA AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZEZETI TÁRSULAT

TARTALOMJEGYZÉK.

ÖNÁLLÓ CIKKEK.

Györgyi Kálmán: A svéd kiállítás tanulságai ...	1
Kölber Dezső: Mozaikművesség ...	17
Levetus A. S.: Az angol családi ház és berendezése ...	37
Szász Zsombor: C. R. Ashbee és a Guild of Handicraft ...	42
Bíró Mihály: Campdeni levél ...	67
R.: Ujabb iparművészeti törekvések Németországban ...	78
Lengyel Géza: Az iparművészet határai ...	84
Radisics Jenő: gróf Pálffy János műkincsei ...	101
Kós Károly: Nemzeti Művészet ...	141
„ „ és Zrumecky Dezső: Budapest állatkertjének új épületei ...	158
M. Gy.: A Berger-féle délszláv és magyar népművészeti kiállítás ...	160
Tonelli Sándor: A bosnyák iparművészet ...	161
Mihalik József és Csányi Károly: A Gerhárdt-féle gyűjtemény ...	181
† Fittler Kamill 1853—1910 ...	217
Alpár Ignác: Fittler Kamill ...	218
N. E.: Alkalmi plaketták ...	220
Sz. G.: Iparművészetünk a wieni vadászati kiállításon ...	222
Egyházművészeti konferencia ...	224
Radisics Jenő: Külföldi kiállítások ...	253
P. Velics László: Vándorelőadásaim az egyházi művészetről ...	269
Dr. Lázár Béla: A kereskedő izlésének nevelése	271
Nagy József: A történelmi és művészeti érzék fejlesztéséről ...	293
Nagy Sándor: A Regnum Marianum kápolnájának a kifésztéséről ...	313
Thoroczkaí Vigand Ede: A ház ...	315
Margitay Ernő: A magyar nép művészete ...	325
Ács Lipót: A nép szépezzérkének fejlesztéséről ...	333
Gineverné Györy Ilona: Angol hímzési tanfolyamok ...	340
Rerrich Béla: A kert művészete ...	351
Sárkány István: Emlékművek ...	352
h. b.: A párisi Salon d'automne ...	353

PÁLYÁZATOK.

A kézimunkatervek pályázatának eredménye ...	33
Pályázat serlegere ...	33
A „Művészet“ pályázata ...	34
Pályázat éremre, vagy plakettre ...	34
Képzőművészeti pályázat ...	96
Az új levélbélyegek ...	132
Eldőlt pályázatok ...	177, 355
A M. Orsz. Képzőművészeti Tanács pályázata ...	249
Berger és Wirth pályázata ...	249
Egy érempályazatról ...	281
Pályázat plakátra ...	330
Pályázat lendamaszt abrosz, asztalkendő és törülköző mintáira ...	355
Pályázat községházak bútorzatának terveire ...	356
Az éremkedvelők egyesületének felhívása ...	356

KÜLÖNFÉLÉK.

Az iparművészeti alkotások művészei. Irta: Tonelli Sándor ...	22
A „batik“ művészet ...	23
Új fém ...	23
Művásár ...	23
Olgyai Viktor kinevezése ...	24
A modern Iparművészetéről ...	24
A debreceni kereskedelmi csarnok kaszinója ...	24
II. Katalin cárnő Wedgwood-evőkészlete ...	24
Új tagok ...	33
Izabella főhercegnő az Iparművészeti Múzeumban	94
Egyházművészeti tanfolyam ...	94
Iparművészeti tárgyak árverése ...	94
Magyar művész sikere Angliában ...	94
Mozgalom az anyaghamisítás ellen ...	94
München ...	95
Iparművészeti oktatás Berlinben ...	95
Bajor ipariskolák kiállítása ...	95
Művészeti hivatal ...	95
Új háziiparegyesület Porosz-Sziléziában ...	95
Művészet az egyházban ...	170
Horti Pál síremléke ...	171
Iparművészet Marosvásárhelyen ...	171
A Magyar Sokszorosító Műipar R.-T. ...	172
„Die Werkkunst“ című brassói lap egy közleménye ...	212
Az iparművészeti iskolát támogató egyesület ...	212
Újítás a művészettörténet tanításában ...	212
Gerhárd Gusztáv † ...	241
Székely Bertalan † ...	241
Horti Pál síremléke ...	241
Kinevezés ...	241
200.000 koronás kristálycsésze ...	241
Osztrák csipkeiparosok akciója ...	241
Amerikai műpártolás ...	241
Ráth György plakett ...	242
Vigand Ede ...	327
Fittler-plakett ...	327
Görög műtárgyak a tenger iszapjában ...	327
Ujabb angol bőrmunkák ...	327
K. Lippich Elek jubileuma ...	371
Kézimunkaiparunk és oktatásunk reformja ...	371
A földművelésügyi minister művásárlásai ...	371
A francia „Prix de Rome“ jövője ...	372
Új tagok ...	372

KIÁLLÍTÁSOK.

Osztrák iparművészeti kiállítás ...	35
Róma ...	35
Brüsszel ...	35
Milánó ...	35
München ...	35
Délszláv népművészeti és háziipari kiállítás ...	96
Vadászati kiállítás Wien-ben ...	96
A magyar képzőművészet Rómában ...	96
Magyarország a turini nemzetközi kiállításon ...	96
Buenos Aires-i nemzetközi műkiállítás ...	97
Nemzetközi kiállítás Allahabadban ...	97
Az O. M. Iparművészeti Társulat kiállításai ...	97
Odesszai ipari és gazdasági kiállítás ...	97

TEXTILIPAR.

A német iparművészeti egyesületek szövetsége ...	128
Bezalel	128
Keleti szőnyegek	128
Egy új iparág	128
Német csipkepártoló egyesület	128
A Studio a magyar csipkéről	331
A kendermadzag az iparművészetben	331
A máramarosszigeti szövő- és himzötanműhely	331
Les amis de la dentelle	331

AGYAGMŰVÉSSÉG.

Keramikai termékek és a közönség	213
---	-----

AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KÖRÉBŐL.

Az Orsz. M. Iparművészeti Társulat választmányi ülései: $\frac{1}{2}$ s. IX., 5. IX., 6. IX., 8. IX., Új tagok: 33, $\frac{1}{2}$ s. XI., 4. IX., 5. XI., 8. XI.	371
Kérelem	$\frac{1}{2}$ s. XI.
A „Virágos Budapest” bizottság	4. IX.
Az Orsz. M. Iparművészeti Társulat közgyűlése 5. X.	

KÉPEK JEGYZÉKE.

BŰTOROK, LAKÁSBERENDEZÉS.

Társalgóterem a debreceni kereskedelmi csarnok kaszinójából. Tervezte: Györgyi Dénes ...	30
Olvasófülké, ugyanott. Tervezte: Györgyi Dénes	31
Társalgóterem sarokrészlete, ugyanott. Tervezte: Györgyi Dénes	32
Hálószoba. Tervezte: Baillie Scott	37
Tálaló. „ „ „ „ ..	39
Párnás karosszék és pad. Tervezte: Baillie Scott	45
Sumingdale Berks-i lakóház ebédlőjének részlete. Tervezte: Baillie Scott	47
Sumingdale Berks-i lakóház hálószobája. Tervezte: Baillie Scott	49, 50, 51
Írószekrény. Tervezte: Baillie Scott	52
Szekrény berakásos díszítményekkel. Tervezte: Baillie Scott	53
Biddenham—Berks-i lakóház nappali szobája. Tervezte: Baillie Scott	55
Női szalon és ágy. Tervezte: Baillie Scott	56
Tükrös öltözőasztal. „ „ „ ..	57
Peaselake-i lakóház dolgozószobája. Tervezte: Ashbee C. R.	59
Uplands-i lakóház dolgozószobája. Tervezte: Ashbee C. R.	70, 71
Byways-i lakóház könyveszobája. Tervezte: Ashbee C. R.	72
Makies Hill-i lakóház nappali szobája. Tervezte: Ashbee C. R.	73
A „Norman Chapel” ebédlőterme. Tervezte: Ashbee C. R.	74
A „Norman Chapel” könyvesterme. Tervezte: Ashbee C. R.	75
Szekrény. Tervezte: Ashbee C. R.	76
Chelseai lakóház ebédlője. Tervezte: Ashbee C. R.	87
Pozsonyi palota kisebbik fogadószobája	114
Királyfai kastély tükrös fogadószobája	115

Berakott íróasztal. Francia, XIV. Lajos kora ...	116
Üveges szekrény. Angol, XVIII. század	117
Pozsonyi palota ebédlője	118
Bajmóci várkastély Hunyadi terme	119
Íróasztal, bronz veretekkel. Francia, XVIII. század	120
Fiókos szekrény, mahagoni, aranyozott bronz veretekkel. Francia, XVIII. század vége	121
Királyfai kastély úgynevezett pompeji terme ...	122
„ „ hálószobája	123
„ „ folyosórészlete	124
Berakott szekrény. Németalföld XVII—XVIII. század	134
Íróasztal szekrényberakásokkal. Németalföld, XVIII. század	134
Fiókos szekrény Boulle módjára díszítve. XIV. Lajos kora	135
Íróasztal Boulle módjára díszítve. XIV. Lajos kora	135
Karos gyertyatartó. Francia, XVIII. század vége	139
Lábas óra, bronz díszítésekkel. Francia, XV. Lajos kora	139
Bajmóci várkastély arcképes terme	140
Hálószoba. Tervezte: Vigand Ede	165
Ruhaszekrény, „ „ „ ..	165
Ebédlő. „ „ „ ..	166
Tálaló, „ „ „ ..	166
Ebédlő, „ „ „ ..	167
„ asztal, „ „ „ ..	167
Íróasztal és könyvszekrény. Tervezte: Vigand Ede	168
Bécsi vadászati kiállítás. A magyar vadászkatély vadászszobája. Tervezte: Nádler Róbert ...	229
Brüsszeli kiállítás. Városi kis tanácsteremnek sarka. Tervezte: Hofacker K.	262
Brüsszeli kiállítás. Elemi népiskolák rajzterme. Tervezte: Paul B.	263
Brüsszeli kiállítás. Hímzéssel díszített pamlag. Tervezte: Trost P. L.	266
Brüsszeli kiállítás. Ebédlő részlete. Tervezte: Bertsch K.	267
Brüsszeli kiállítás. Szobaberendezés. XVIII. század vége.	273
Brüsszeli kiállítás. Esketőterem. Tervezte: Högg E.	274
Hálószoba. Tervezte: Corbin Eugén	360, 361

AGYAG-, ÜVEG-, MOZAIK- ÉS PORCELLÁN MŰVEK.

Kölber Dezső rajzai a Kossuth-mauzóleum belső mozaik díszítéseire 12. 13. 14. 15. 16. 25. 26. 27. 28. ...	29
Kandalló. Tervezte: Ashbee C. R.	62
Emeletes kályha, Magyar, XVII. század	138
Kávéskannák 1720—35.	195
Falusi leány 1750 tájáról, meissenai porcellán ...	197
Tányérka zománctfestéssel. 1650 tájáról	197
Domborműves korsó. Siegburgi kőcserép ... 1662	198
Kupa az evangélisták alakjával. Kreusseni kőcserép 1641	198
Meissenai porcellán szelencék	199
Sörös kupák. Herold korszak 1720—35	199
Kanna, majomcsalád 1740 tájáról. Meissenai porcellán	200
Gyermekfej, Böttger-porcellán 1715	200

Szarvastehén és borja. Mintázta: Markup Béla Horti Pál síremléke. Mintázta: Maróti Géza és Telcs Ede	231
Buddha-szobor, bronz. Japán, XVII. század	245
Kvanon istenség bronz-szobra. Japán, XVII. század	285
Aquamanile bronzból. Spanyol, X. század	285
” ” Turkesztán, VII—VIII. század	290

FALFESTÉS.

A Regnum Marianum kápolnájának szentélye. Festette: Nagy Sándor	301
A Regnum Marianum kápolna szentély feletti része. Festette: Nagy Sándor	302
A Regnum Marianum kápolna szentélyének friz-részletei. Festette: Nagy Sándor	303
A Regnum Marianum kápolna falának részletei. Festette: Nagy Sándor	304, 305
A Regnum Marianum kápolna mennyezetének részletei. Festette: Nagy Sándor	306
A Regnum Marianum kápolna boltozathevederjének részletei. Festette: Nagy Sándor	307
A Regnum Marianum kápolna hajójának frize és a felette levő fal részlete	308
Festett frizek. Tervezte: Bíró Mihály	357

NÉPMŰVÉSZET.

Fafaragványok. Súlyok, kapatisztító és vetélő	162
” Kaszakőtartó, kapatisztító, orsó, mogyorótörő és vetélő	163
A nagyúr kapuja. Vigand Ede rajza	297
Sütőház. ” ” ” ”	298
Szerelembuvó. ” ” ” ”	399
Réka asszony deszkás ablaka. Vigand Ede rajza	300
Sárközi súlyok vésett díszítéssel	337, 338, 339

FAFARAGÁS.

Óra, fából faragott, aranyozott kerettel. Francia, XVIII. század vége	113
Faragott guzsalyok. Bosnyák munka	174
Ivóedények fafaragással. Bosnyák munka	175
Kapu fafaragással ” ” ” ”	175
Pásztorsípok, bosnyák díszítő motívumokkal	175
Brüsszeli kiállítás. Eskető szoba falburkolatának fafaragványos díszítései. Tervezte: Högg E.	274, 275
Faragott szekrényke. Tervezte: Troost P. L.	276
Ujesugi Sigezuza szobra. Japán, XIII. század	285

ARCHITEKTURA, INSTALLÁCIÓ.

A Kossuth-mauzóleum látképe és részlete	9
A Kossuth-mauzóleum belseje. Tervezték: Gerster Kálmán és Kölber Dezső	10
A Kossuth-mauzóleum szarkofágja. Tervezte: Gerster Kálmán	11
Everdene-i lakóház. Tervezte: Baillie Scott	37
Meadway-i lakóház és alaprajza. Tervezte: Baillie Scott	40
Az everdene-i ház előcsarnoka, földszintje és emeleti alaprajza. Tervezte: Baillie Scott	41
Sumingdale Berks-i lakóház előcsarnoka. Hall. Tervezte: Baillie Scott	46, 47

Sumingdale-i lakóház előcsarnoka. Tervezte: Baillie Scott	54
„Springcot“ folyosórészlet. Tervezte: Baillie Scott	57
Windermere-i lakóház előcsarnoka. Tervezte: Baillie Scott	58
Családiházak Iverben. Tervezte: Ashbee C. R.	60, 66
Családi ház Orpingtonban. Tervezte: Ashbee C. R.	67
Egy budapesti lakóház terve. Tervezte: Ashbee C. R.	69
Chelsea-i lakóház előcsarnoka. Tervezte: Ashbee C. R.	86
Bajmóci vár. Főbejárat. XVII. század	109
Királyfai kastély. Az udvar látképe	110
A bajmóci várkastély a halastóval	111
” ” ” kőből faragott ajtókerete. XVII. század	133
Bajmóci várkastély lépcsőkészlete a toronyban	233
Budapesti állatkert. Strucház. Tervezték: Kós és Zrumeczky	142
Budapesti állatkert. Zsiráf- és zebraház. Tervezték: Kós és Zrumeczky	143
Budapesti állatkert. Rágcsálók és rovarrevők háza. Tervezték: Kós és Zrumeczky	144
Budapesti állatkert: Szarvasház. Tervezték: Kós és Zrumeczky	145
Budapesti állatkert. Terrarium. Tervezték: Kós és Zrumeczky	146
Budapesti állatkert. Kenguruistálló. Tervezték: Kós és Zrumeczky	147
Budapesti állatkert. Bivaly- és bölényház. Tervezték: Kós és Zrumeczky	148
Budapesti állatkert. Majomház. Tervezték: Kós és Zrumeczky	149
Budapesti állatkert. Kutyafélék, baglyok váromja. Tervezték: Kós és Zrumeczky	151
Budapesti állatkert. Fácános. Tervezték: Kós és Zrumeczky	153
Budapesti állatkert. Tölgyfavéggződések. Tervezték: Kós és Zrumeczky	155
Budapesti állatkert. Madárház. Tervezték: Kós és Zrumeczky	157
Budapesti állatkert. A madárház toronycsarnoka. Tervezték: Kós és Zrumeczky	158
Budapesti állatkert. A madárház színes üvegablak rajza. Tervezték: Kós és Zrumeczky	159
Budapesti állatkert. A tejszarnok. Tervezték: Kós és Zrumeczky	161
Vigand Ede marosvásárhelyi kiállításának alaprajza	71
Bécsi vadászati kiállítás. A magyar vadászkastély főhomlokzata. Tervezte: Fischer József	225
Bécsi vadászati kiállítás. A magyar vadászkastély főbejárója. Tervezte: Fischer József	226
Bécsi vadászati kiállítás. A magyar vadászkastély homlokzatának részlete. Tervezte: Fischer József	227
Bécsi vadászati kiállítás. A magyar vadászkastély lépcsőházának első emeleti részlete. Tervezte: Fischer József	228
Brüsszeli kiállítás német háza. Tervezte: Seidl E.	261
Sátorpalota. Vigand Ede rajza	296
Földművesek és kisparosok háza Marosvásárhelyen. Tervezte: Vigand Ede	310, 311
Baczkamadarasi gazdakör és tejszövetkezet háza. Tervezte: Vigand Ede	312

Tordai földmívelésiskola és internátus. Tervezte: Vigand Ede	318
Harasztkeréki és gálfalvi népház. Tervezte: Vigand Ede	319
Mezősámsondi népház. Tervezte: Vigand Ede	320
Gálfalvi bikatelep. " " "	321
Decsi ház eleje " " "	334
Decsi utca Kalán István parasztgazda modern „gót stílusú“ házával	336
Szakályi régi háztípus	336
Kis lakóház és kertje. Tervezte: Rerrich Béla	342
Geometrikus elrendezésű kert részletei. Tervezte: Rerrich Béla	343
Gróf Andrássy Gyula emlék Tisza Dobon. Tervezte: Sárkány Gyula	344
Síremlék a Kerepesi temetőben. Tervezte: Sárkány Gyula	345, 347
Fayer László síremléke. Tervezte: Sárkány Gyula	346
Kávéház belseje. Tervezte: Vas Béla	348
Kertrészletek. Tervezte: Rerrich Béla	351

GRAFIKUS MUNKÁK.

A levélbélyeg-pályázat kitüntetett pályaművei	132
Díszítmény	221
Könyvcímkék	222, 223
Gróf Andrássy Gyula díszpolgári oklevele. Készítette: Helbing Ferenc	248
Szemelvények az Orsz. M. Iparművészeti Iskola grafikai szakosztályának munkáiból	252
Hajdanában, régesrégén. Vigand Ede rajza	295
Telbisz Károly díszoklevelének első oldala. Rajzolta: Muhics Sándor	323

FÉMMUNKÁK.

Rézlemezből domborított ékszerszekrény. Tervezte: Biró Mihály	93
Karos bronz gyertyatartó a királyfai kastélyban	112
Óra és gyertyatartók, aranyozott bronz vészetekkel. Francia, XVIII. század	120
Tornyosóra, zománcal díszítve. Német, XVII. század	136
Kard. Bosnyák fegyverkovács munka a XVII. századból	173
Véselt tál, aranyozással	173
Brüsszeli kiállítás. Domborított fémből készült tányérok. Tervezte: Ehrenböck E.	264
Brüsszeli kiállítás. Domborított fémből készült szelencék. Tervezte: Ehrenböck E.	265, 276
Öntött bronz kancsó, vészetekkel. Turkesztán, VII—VIII. század	289
Bronz gyertyatartó vészetekkel és berakott arany és ezüst díszítésekkel. Mezopotámia, XIII. század	289
Szaszanida öntött bronz csésze, domború díszítésekkel. Perzsa, V—VI. század	289
Asztali lámpák és virágtartók. Tervezte: Vigand Ede	317
Domborított réztál. Domborította: Bründl Ödön	324
Bronzcillár. Készítette Kiszling Rudolf és fia	358, 359

ÉRMÉSZET.

Plaketták. Mintázta: Biró Mihály	92
Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat Ráth György plakettje. Mintázta: Beck Ö. Fülöp	231
Lenbach plakett. Mintázta: Kautsch Henrik	232
Mese. Plakett. Mintázta: Bosselt R.	232
Közoktatás. Plakett. Mintázta: Kaufmann Hugó	232
Érmészet. Plakett. " " "	232
Aachen városának érme. Mintázta: Burger C.	233
Essen " " Bosselt R.	233
Bérmálási emlékérem. Mintázta: Waderl Henrik	233
Esküvői emlékérem. Mintázta: Dasio Miksa	134
Rembrandt-érem. Mintázta: Greiner Dániel	234
Lenbach Margó. Plakett. Mintázta: Kautsch Henrik	235
Hesszeni nagyhercegnő plakettje. Mintázta: Goetze Vilmos	235
Dührkoop érem. Mintázta: Dasio Miksa	235
Az Orsz. Magy. Kertészeti Egyesület érme. Mintázta: Bethlen Gyula	246
báró Fejérváry Géza	} Mintázta: Murányi Gyula 364
Gelléri Mór	
Ferrer F.	
Plntér József	
Vámbery Ármin	
Mikszáth Kálmán	

FESTÉSZET.

Miniatur. Noailles grófnő arcképe. Festette: Jean Bapt. Isabey 1821	181
Miniatur. Lola Montez arcképe. Festette: Theer Adolf 1845	196
Női arckép. H. P. Bone angol zománcképfestő műve 1836-ból	196
Henriette angol királyné arcképe. Festette: Hollár Vencel de Prachna 1607—1677	196
Női miniatur arckép XVII. századból	196
Miniatur. Festette: Hall Péter Adolf 1739—1793	197
Bécsi vadászati kiállítás. Körösfői Kriesch Aladár festményel a magyar vadászkastély lépcsőcsarnokában	230
Tanító és tanítvány, ecsetrajz. Riza Abbasi munkája. Perzsa, XVII. század	286
Dervis alakja. Perzsa miniatur XVII. század	286
Misztikus jelenet ábrázoló perzsa miniaturfestmény. XV. század vége.	292

VEGYESEK.

Rajzok Kölber Dezső vázlatkönyvéből	17, 18, 19, 20, 21
Faragott szárnyas oltár. Tervezte: Ashbee C. R.	85
Gróf Pálffy János arcképe	101
Fittler Kamill	217
Pap Henrik	243
Gróf Andrássy Gyula díszpolgári oklevelének szekrénye	246
Legyező szárú- és gyöngyházból. Tervezte: G. Bastard	362
Szelencék fából és gyöngyházból. Tervezte: G. Bastard	362

■ ■

■ ■

SÁRKÓZI 11 ÉVES
PARASZTLEÁNYNAK
ÖSZTÖNSZERŰ RAJZA.

DESSIN SPONTANÉ
D'UNE JEUNE PAYSANNE
(ÂGE 11 ANS) DE SÁRKÓZ.